дэманстраваліся аўтаматы ў багажніках аўтамабіляў, гранаты («Наша Ніва»). Норма – фрау.

9. Захаванне традыцыйнага напісання пры ўтварэнні новага слова ад запазычаных з канцавым ***у***, якое закрывае склад. *Дыктар «Барысаў-Арэны», **шоумен**, радыёвядучы Канстанцін Каверын падзяліўся меркаваннем пра Віктара Бабарыку, які плануе балаціравацца на пасаду прэзідэнта Беларусі* («Наша Ніва»); *Вядучым свята быў **шоумен** Яўген Булка* («Новы час»). Норма – шоўмен. Норма – *шоўмен*.

10. Распаўсюджванне дзеяння фанетычнага прынцыпу на запазычаныя словы, якія заканчваюцца на ***-ум***, ***-ус***. *Кажа, што на гэтай пляцоўцы людзі з машынамі шашлыкі рабілі, таму давялося ставіць **шлагбаўм*** («Наша Ніва»). Норма – *шлагбаум*. *Ёсць у асартыменце і нямала відаў прадукцыі з перапрацаваных таматаў – гэта і **соўс**, і паста…* («Звязда»). Норма – *соус*. *Усходняя Еўропа аказалася радзімай сучасных **страўсаў*** («Новы час»). Норма – *страус*.

Адолець акрэсленыя прычыны анарматываў магчыма пры дапамозе высокага ўзроўню пісьменнасці працаўнікоў СМІ, зладжанага працэсу падрыхтоўкі якаснай публіцыстыкі, сумленнага самааналізу і самакарэкцыі ўласнага прафесійнага досведу тымі, хто піша і рэдагуе матэрыялы.

УДК 655.267.25-053.2.5

Д.П. Зылевіч, канд. філ. навук, дац. (БДТУ, г. Мінск)

КРЭАТЫЎНЫЯ ГРАФІЧНЫЯ МАДЭЛІ СУЧАСНЫХ БЕЛАРУСКІХ ВЫДАННЯЎ ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ

Рэпертуар беларускіх сучасных выданняў для дзяцей дэманструе як разнастайнасць тэматычнай накіраванасці, так і крэатыўныя падыходы аўтараў і выдаўцоў да праектавання выданняў. Мэта даследавання – выявіць і прааналізаваць кнігі з цікавай формай. Аб’ект – літаратурна-мастацкія выданні, падрыхтаваныя беларускімі выдавецтвамі з 2015 па 2020 гг.

У першую чаргу адзначым наяўнасць выданняў з дапоўненай рэальнасцю, што збліжае кнігу і інтэрнэт і вельмі падабаецца дзецям. Такія выданні прапануюць выдавецтвы “Адукацыя і выхаванне”, “Энцыклапедыя імя Петруся Броўкі”, “Беларусь”.

Сярод папяровых выданняў з’явіліся кніжкі-кардонкі, кніжкі-перакруткі, кнігі-квэсты, кнігі, афармленне якіх нагадвае экран планшэта ці смартфона. Арыгінальнай канцэпцыяй у плане праектавання адзначаецца, напрыклад, перакладная кніга “Вельмі

галодны вусень” Эрыка Карла (выдавецтва “Галіяфы”, 2019 г.). Гэта кніжка-цацка з вырубкай, кардонныя старонкі рознай шырыні, бо змяшчаюць розную колькасць яблык, груш, сліў і іншай садавіны, якую з’ядае галодны вусень кожны дзень. Кожны фрукт мае круглую дзірку. Кніга выглядае вельмі эстэтычна і дазваляе развіваць і густ дзіцяці, і элементарныя матэматычныя ўяўленні, можа выконваць функцыю цацкі.

У падлеткаў несумненную цікавасць павінны выклікаць сучасныя выданні Кацярыны Хадасевіч-Лісавой. Кніга-квэст “Ключ ад вялікай каштоўнасці” (выдавецтва “Звязда”, 2019 г.) не прадугледжвае чытанне старонак па парадку. Чытач сам можа выбраць маршрут, па якім будуць рухацца героі, і чытаць главы ў адпаведнай паслядоўнасці. Кніга “Жахліўчык пра трох сяброў і прывід з хутара. Жахліўчык пра жудасную ноч і чатырох сябровак” (выдавецтва “Звязда”, 2020 г.) – гэта кніга-перакрутка, разлічаная на небаязлівых хлопцаў і дзяўчат-падлеткаў, якія любяць слухаць страшныя гісторыі.

Тым, хто цікавіцца беларускай міфалогіяй, спадабаеццка камп’ютарная казка Яраша Малішэўскага і Аксаны Спрынчан “Малочны катэйль для Вужынага Караля” (выдавецтва “Мастацкая літаратура”, 2019 г.). Вокладка, тытульны аркуш, развароты з ілюстрацыямі спраектаваны стандартна, а старонкі з тэкстам патрабуюць павароту на 90 градусаў. Словы Вужынага Караля дадзены з водступам управа на сіняй заліўцы, візуальна нагадваюць афармленне тэксту пры зносінах у чаце.

Выданне Л. Вольскага, А. Хадановіча, А Глобуса “Малевіч для дзяцей” (выдавецтва “Логвінаў”, 2017 г.) змяшчае спецыяльныя развароты для малявання, дае магчымасць пагуляць, напісаць казку, разгадаць красворд.

Нават невялікая колькасць пералічаных выданняў дае магчымаць праілюстраваць тэзіс аб тым, што сучасныя аўтары і выдаўцы шукаюць новыя формы падачы зместу і фарматы зносін з чытачамі, ствараючы крэатыўныя графічныя мадэлі кніжных выданняў.